

Rail Baltic Estonia OÜ omaniku ootused

Sissejuhatus

Käesolevasse dokumenti on koondatud riigi kui OÜ Rail Baltic Estonia ainuosaniku põhilised ootused Rail Baltic Estonia tegevusele.

Eesti Vabariik seab endale kuuluvatele äriühingutele viis peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest, järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ja integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- investeerida teadus- ja arendustegevusse, kui teadus- ja arendustegevus on äriühingu põhitegevus või seda toetav;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Juhtimine

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

Äriühingu juhatuse esimehel on nõutav riigisaladusele juurdepääsuluba.

OÜ Rail Baltic Estonia klassifikatsioon riigivaraseaduse alusel: Valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Eesti Vabariik omab OÜ Rail Baltic Estonia osalust järgmistel kaalutlustel:

- Läbi äriühingu tagada aktsionäri õiguste teostamine Läti Vabariigis asutatud ühisettevõttes RB Rail AS-is (valdusfirma tegevus);
- OÜ Rail Baltic Estonia on Eesti Vabariigi piires toimuvate Rail Baltic raudtee rajamisega seonduvate tegevuste rakendusasutuseks ja peamiseks elluviijaks;
- OÜ Rail Baltic Estonia saab rajatava Rail Baltic raudtee infrastruktuuri haldajaks Eesti Vabariigi territooriumil asuval osal.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab OÜ Rail Baltic Estonia osade valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas.

Strateegilised eesmärgid

Osaühingu peamiseks tegevusalaks on Rail Baltica raudteeinfrastruktuuri arendamine ja rajamine Eesti Vabariigi territooriumil Eesti Vabariigi huvides, samuti osalemine riikidevahelises koostöös, mis on vajalik tervikliku Rail Baltica raudteeinfrastruktuuri rajamiseks. Lisaks omab osaühing osalust Läti Vabariigis asutatud ühisettevõttes RB Rail AS ning teostab aktsionäriõigusi Eesti Vabariigi huvides. Rail Baltica raudtee, raudtee

infrastruktuuri ja sellega seonduvate ehitiste arendamise ja rajamise all peetakse silmas 1435 mm standardil põhineva raudtee ja sellega seonduvate ehitiste tehnilist projekteerimist, ehitamist ning haldamist ja nendega kaasnevat tegevust.

OÜ Rail Baltic Estonia omamise strateegiline eesmärk on tagada Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035 elluviimine Rail Baltica raudtee, raudtee infrastruktuuri ja sellega seonduvate ehitiste rajamist ja haldamist puudutavas osas ning kindlustada Rail Baltic raudtee vastavus ohutusnõuetele, kaasaegsetele tehnilistele normidele ja avatud veoturu ootustele. Selliselt on OÜ Rail Baltic Estonia kaasvastutav Eesti transpordisüsteemis ja majanduses tervikuna olulist rolli etendava Eesti raudteefrastruktuuri planeerimise ja rajamise eest.

OÜ Rail Baltic Estonia järgib raudteeseaduse ning Euroopa Liidu õigusaktide nõudeid, et tal oleks võimalik taotleda raudteefrastruktuuri ettevõtja tegevusluba Rail Baltic raudtee valmimisel ja avalikuks kasutuseks määramisel. Riik kavatses seada OÜ Rail Baltic Estonia kui raudtee infrastruktuuri ettevõtja kasuks hoonestusõiguse Rail Baltic raudtee ja seda teenindava maa osas. Rail Baltic raudtee infrastruktuuri haldaja ülesandeid täites on OÜ Rail Baltic Estonia ka elutähtsa teenuse osutaja ja omab seeläbi ka riigikaitseolulist funktsiooni.

OÜ Rail Baltic Estonia teeb koostööd Läti ja Leedu Rail Baltic raudtee infrastruktuuri haldajatega, et sõlmitud kokkulepete tulemusel luua alused Rail Baltic raudteele seatud eesmärkide saavutamiseks. Kokkulepete eesmärgiks on vähendada tulevaste raudteevadajate administratiivset koormust (*one stop shop*), kehtestada ühtne kasutustasu tariif Balti riikides, vähendada raudtee haldus- ja hoolduskulusid, jagada koostöös raudtee läbilaskevõimet, kehtestada ühiselt rongide graafikuid ning planeerida raudtee hooldust.

OÜ Rail Baltic Estonia on äriühing, millel on avalikku huvi kandvad eesmärgid ja ärilist huvi kandvad eesmärgid. Avalikku huvi kandvate eesmärkide täitmisel peab äriühing esmajärjekorras lähtuma riiklikust transpordiarengukavast. Äriliste eesmärkide täitmisel peab äriühing jälgima, et oleks tagatud äriühingu jätkusuutlik majandamine (investeeringud). Äriliseks eesmärgiks on Rail Baltic raudtee infrastruktuuri Eesti osa haldamine.

Lisaks seab omanik osaühingule Rail Baltic Estonia eesmärgiks toimida kauba- ja reisijateveo arengumootorina, võimaldades koondada sektorit hõlmav teadmine ning soodustades uute kontaktide, võrgustike ja äriideede teket.

Finantseesmärgid

Kasumlikkus

OÜ Rail Baltic Estonia tegutseb valdusettevõtteks kuni Rail Baltic raudteetaristu valmimiseni Eestis ja ei teeni lähiaastatel kasumit. Pärast Rail Baltic raudtee valmimist tegutseb OÜ Rail Baltic Estonia vastava avaliku taristu raudteefrastruktuuri ettevõtjana.

Konservatiivsus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.

Äriühingu tegevuse jätkusuutlikkuse aluseks on Rail Baltica raudtee, raudtee infrastruktuuri ja sellega seonduvate ehitiste rajamise etapis osanikupoolne finantseering, kas sihtfinantseeringu, kapitalissemakse või muul sarnasel viisil.

Kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ning kaasnevad riskid tuvastatud ning arvesse võetud. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaradest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peab lähtuma.

Efektiivsus

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust efektiivselt ning ressursisäästlikult. Äriühingud peavad defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõõdikud ning püüdlema nende järk-järgulise parandamise poole.

Omanikutulu

Kuna OÜ Rail Baltic Estonia ei ole vabal turul opereeriv riigi äriühing, siis riik ei oota OÜ-lt Rail Baltic Estonia stabiilseid dividende, vaid vastav otsus tehakse arvestades ettevõtte võimalusi ja seda ka pikaajalises perspektiivis.